

fixo 'fita, molló' en alguns docs. de l'extrem N. de Castella dels Ss. x-xiii, avui *hiso* a Santander, *jilso* a Biscaia, *finsu* id. i *finsar* o *afinsar* a Astúries (DCEC II, 522a1-15); i potser hi té també alguna relació un verb *piduar* que s'usa en el citat doc. de 1171 i en d'altres de nostre baix llatí amb el sentit de 'recórrer una afrontació verificant o clavant les fites'.

Prefix [prefixo, Labèrnia 1840] adjectiu 'afix avantposat' [-fix, *Diccionari Ortogràfic*]; *prefixar* [*Diccionari Ortogràfic*]. *prefixació* [DOrt.], *prefixió* [Dicc. Ort.], pres del ll. *praefixus*, part. de *praefigere* 'clavar o afixar (per) endavant' (cf. *prejigr* Lacav.). *Sufix* [DOrt.], de *suffixus*, *suffigere* 'clavar a sota'; *sufixar*, *sufixació*.

Afix [fi S. xiv, Eiximenis; i freqüent en JoMartorell]: «no deu ésser levat al Duc de Macedònia son dret, que és la capitania general, com a ell se pertanga, essent més *afix* a la imperial corona»; en l'acc. gramatical l'usa Fabra (ja registrat DOrt.). *Afixar* [1769, DAG.]; *afixació*; *afixament*. *Inflix*. *Transfixió* [DOrt.].

¹ Sobre totes les denominacions romàniques de la 'fita' és útil i conté algunes dades el treball de Baist, en *Festgabe Mussafia*, 557-62, encara que tracti sobretot dels tipus MOLLÓ i fr. *borne*. — ² En les altes pene-planes pirinenques també serveix per a això o bé, encara més, per guiar-se i no perdre la direcció quan estan emmantellades per la neu o per la boira. Si aquest *tento* és un paral·lel del cast. *tiento* i si ve de *temptare*, o bé si ve de *tentum* (cf. *ten-te fort*, cast. *tente en pie*, etc.), no voldria precipitar-me a decidir-ho (cf. oc. ant. *tendelh* que s'ha cregut equivalent del fr. *créneau*, d'altra banda el nostre *estontolar*, *estent-*, però cf. ací *ESTANTOL* i *ESTALÓ*); val a dir que aquell *tendelh* també podria ser *DENTICULUM*. — ³ Cuitem a esborrar d'*AlcM* l'acc. 3, sense res a veure pel sentit ni per l'origen amb el mot català, grosseríssim italianisme que altrament ni els algueresos han provat mai de fer passar per paraula de la nostra llengua. — ⁴ En canvi l'adverbi *fitament* és un grosser italianisme d'un parell d'escriptors irresponsables que no mereixia ser registrat. — ⁵ Deu ser això el que vol dir Arabia en el glossari de Tortosa i Ribera, de la seva *Misc. Folkl.* (p. 172), en definició poc hàbil «deixar, clavar en lloc prèviament senyalat com a fita o senyal». Entenc que es refereixi a construccions com «hem de *fitar* lo terme» 'posar-li fites'. — ⁶ També pot anar amb la noció d'aquest adjectiu l'*èrba fitèra*, que (junt amb la *letrèra*) m'anomenaren a Cervera del Maestre (1961), si bé en això no anem a la segura, com sigui que a certs llocs diuen *fits* en lloc de *fics*, i per tant podria ser una herba que faci un suc bo per matar berrugues. — ⁷ On no sé si l'acc. «la pedrera d'on extreuen les pedres que serveixen per a fites» és tan fundada com les altres dues, o massa basada en la pruija d'explicar-se l'origen d'aquelles. Això de tota manera seria ben mancat de fonament, car es tracta del sentit etimològic de 'atapeït', independent del 'clavat' que està a la base del

de 'fita' (cf. cat. *enfit*, cast. *abito* i els diversos testimonis del cast. arcaic *bito* amb matisos com 'fix, persistent' que indico en el DCEC). — ⁸ Notem de passada que el *Fitor* de Salses ha marcat durant segles la frontera entre dos Estats, i que també els altres dos són al límit entre importants comarques (comtats Empúries-Girona el de Fonteta). — ⁹ Tanmateix cal reconèixer que des del punt de vista semàntic seria més versemblant que *fitó* 'nen menut' (i *fitcu*), vinguessin de *FĒTUS* 'nen' i del seu diminutiu romànic **FĒTONE* (oc. *fedó*, fr. *faon*), que si són mossarabismes fóra fonètica normal, cf. logud. *fedu*, roms. *fat* 'noi', port. *fedelho* = men. *fitcu*, *REW*, 3272-3. Crec que són més aviat això. — ¹⁰ En part es pot tractar d'antics sufixos mossàrabs (cf. $x > l$, en *ababol*, *atzerola*, *azul*, etc., *EntreDL* III, 166-7; d'altra banda, cf. *Formentera*-tella, *Formentor*, *Montüiri*, de -ORIUM, *E. T. C.* II, 230-2); en part, de contaminacions, com la de *fideu* o la de *borla* (pron. balear *bolla*), objectes menuts; en part, d'altres factors diversos. — ¹¹ Només les accs. §§ 1, 2, 5 d'*AlcM* deuen existir. En tot cas no existeix la § 4, fundada només en un malentès d'una frase figurada del poetastre Collell, on evidentment vol dir 'clavar falconada'. És de tèmec que la § 3 no deu contenir tampoc gaire més que una frase figurada d'un (bon) poeta. — ¹² *AlcM* *fisca*, §§ 1, 2, 3. Només de la § 1 diu vagament que s'usa a «Barcelona i Costa de Ponent». No ho he sentit mai i cal dubtar-ne, encara que en digui alguna cosa una font tan tèrbola com Amades-Roig, *BDC* xiv, 29, fundat sens dubte en Lab.; i aquest, com a home del Maestrat, devia reportar-ho d'algun falutxo forà, dels que tant recalca a Alcanar-Vinaròs. Que *fiscó* sigui també «empordanès» qui sap qui li ha dit a *AlcM*: ni ombra de prova no en dóna. *Fisgar-se* 'burllar-se' valencià només el cita en la *Rondalla de Rondalles*, en l'acumulació sinonímica «que em *fisque* y burle» típica dels castellanismes a què recorre ocasionalment aquesta imitació de Quevedo. Parlo ja del castellanisme *fiscó*, *fisca*, en l'article del DCEC, nota 3, i amb algun detall més. — ¹³ Alguns semblen haver estat creient en una falsa etimologia *FISSUS*, -A, participi de *FINDERE* 'migpartir, fendre' que influencia les definicions que en donen. Ja fonèticament no és possible perquè la *i* de *FISSUS* (cf. fr. *les fesses*, etc.) no estaria d'acord amb una *i* catalana, ni explicaria la ç d'Arnau de Vilanova i JRoig; les formes dialectals aragoneses i occitanes també postulen ç, i les del derivat *fiçó*. Altrament notem la definició del tortosí Mestre Noé «es diu de la cabra a la qual la mossegada d'alguna bestiola ha inutilitzat una mamella» (*BDC* III, 97), altrament amb una forma *fissa* en lloc de *fiss* <ad>a que no es veu clar si és autèntica, a manera de «participi truncat» o còpia imperfecta: «cabra *fissada*, que té una mamella seca, seca, per haver-hi mamat <sic> una serp o calàpet», tort. (*BDLC* ix, 280). — ¹⁴ «Deguéen nostre Armagnac las drolllos que hèn hiso / dab sous grans oélhs *hissans* e sas frescos couloùs», parlar de Larro-